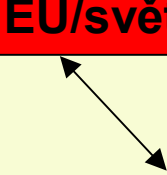

Zemědělství a přehradní nádrž Želivka

- návrh projektu -

Tomáš Doucha, ÚZEI Praha

EU/svět

Region/stát

**Venkovská
lokalita**

Farma

Relace
zemědělství –
venkov/ŽP

1. FORMULACE PROBLÉMU

- Kvalita vody v přehradní nádrži Želivka, která tvoří hlavní podíl v zásobování Prahy a části SČ kraje pitnou vodou, neustále klesá
- Hlavní podíl: zemědělské podniky a malé obce ve spádové oblasti
- Trend zhoršování trvá i přes dlouhodobé úsilí státu, zákonná opatření i stimuly zemědělské a regionální politiky

2. CÍL PROJEKTU

- Identifikovat a analyzovat hlavní příčiny selhávání dosavadních přístupů a opatření ve vztahu k zemědělským podnikům (a obcím).
- Navrhnout specifická regionální opatření ke zlepšení situace v regionu, který je vymezen **MNOŽINOU KATASTRŮ VE SPÁDOVÉ OBLASTI NÁDRŽE.**
- Při řešení využít poznatků ze zahraničí (Německo) a teoretických základů z oblasti veřejného zboží, institucionální ekonomiky, vlastnických práv a kontraktů

3. POSTUP ŘEŠENÍ

- Analýza současného stavu
- Identifikace příčin malé účinnosti dosavadních opatření
- Závěry z analýzy (z předchozích bodů)
- Konkrétní návrhy opatření na zlepšení situace a

4. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Charakteristika spádové oblasti

- Užití půdy podle katastrů
- Přírodní podmínky a kvalita půdy podle katastrů
- Uživatelé a vlastníci zemědělské půdy
- Vybavenost obcí z hlediska dané problematiky

VÝCHOZÍ INFORMACE – okres PELHŘIMOV

- Z. p. tvoří kolem 61 % výměry okresu
- Hustota obyvatel 56/km², 120 obcí, 374 ZSJ
- Výrobní oblasti: 38 % bramborářská VO, 62 % bramborářsko-ovesná VO
- Průměrná n.v. 550 m, svažítost 3,26°, výnosy obilovin 4,2 t/ha (= průměr ČR)
- DJ přežvýkavců kolem 0,5/ha (= průměr ČR)
- % z. p. zařaditelné do LFA: téměř 100 % x % TTP kolem 23 % (% zornění kolem 75 %)
- Podíl družstev a společností na z.p. kolem 85 %
- Kolem 20 % z. p. zařazeno v nějakém agro-environmentálním programu x intenzivní využití půdy pro bioplynové stanice

VÝCHOZÍ INFORMACE – okres PELHŘIMOV

Předběžné závěry z výchozích informací:

- Okres je z vysoce environmentálně citlivý.
- Okres má vysoce podprůměrné přírodní podmínky pro zemědělství.
- Tomu vůbec neodpovídá struktura užití půdy a relativně vysoká míra intenzity jejího užití.
- Většinu z. p. obhospodařují družstva a společnosti, orientované zřejmě více na tradiční využití půdy než na její využití v nabízených agro-environmentálních programech.

= EVIDENTNÍ ROZPOR SE ZÁJMY „VODY“

4. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU - pokr. 1

Charakteristika aktérů (stakeholders) ve vertikále od farmy/pole ke spotřebiteli vody

- Přesné vymezení vlastnických, správcovských, provozovatelských a uživatelských vztahů.
- To znamená institucionální pozadí problematiky

4. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU - pokr. 2

Dosavadní opatření ve vztahu k dané problematice

- Regulační opatření (vodní zákon, nitrátová směrnice ad.)
- Polo-regulační opatření – cross compliance (GAEC)
- Stimulační opatření v rámci PRV (osa 2) či v rámci jiných programů a plánů (OP ŽP, Povodí Vltavy ad.)

Každé opatření nutno charakterizovat podmínkami a úrovní penalizace, resp. kompenzací

5. Identifikace příčin dosavadní malé účinnosti opatření

Zřejmě s využitím dotazníkového šetření u všech větších farem/vybraných malých obcí. Může jít o následující typy selhávání:

- Regulační opatření jsou nedostatečná či měkká a/nebo dostačující, ale nevynucovaná
- Podmínky cross compliance jsou měkké a/nebo dostačující, ale nevynucované
- Úroveň stimulačních opatření je nedostatečná z hlediska nákladů příležitosti jiného využití půdy
- Úroveň stimulačních opatření je dostatečná, ale jejich podmínky jsou měkké či málo cílené
- Existují další překážky: složitost administrativy, vlastnické bariéry, nedostatek zdrojů na spolufinancování, slabší poradenství/neznalost zemědělců

6. Závěry z analýzy

- Shrnutí analýzy a identifikace příčin.
- Získání argumentů, zda lze problém řešit v rámci zdokonalení stávajících systémů či zda je lepší formovat specifický/nadstavbový regionální program s přechodem od „plošných“ opatření k více cíleným opatřením (targeting) či až k opatřením „šitým na míru“ farmám či pozemkům (tailoring).
- To vše s přihlédnutím k možnému vývoji SZP po roce 2013.

7. Návrhy opatření na zlepšení situace

Půjde-li o specifický regionální program, nutno upřesnit jeho opatření a kdo ponese náklady z nich vyplývající:

- Daňoví poplatníci
  - Přímo
  - Nepřímo (např. prostřednictvím Povodí Vltavy s. p.)
- Spotřebitelé vody

DÍKY ZA POZORNOST